

Приложение към Решение № 237/08.07.2021 г.

Анализ по чл. 53, ал. 2 от Закона за електронните съобщения (ЗЕС) на необходимостта от преразглеждане на Тарифата за таксите, които се събират от Комисията за регулиране на съобщенията по Закона за електронните съобщения

В периода 2018-2019 г. е извършен цялостен преглед на Тарифата за таксите (Тарифата), които се събират от Комисията за регулиране на съобщенията (КРС/Комисията) по Закона за електронните съобщения (ЗЕС), с оглед преценка на необходимостта от цялостното ѝ изменение, предвид особеностите на пазара на електронни съобщения и икономическото развитие на телекомуникациите в Република България.

В тази връзка са изследвани тенденциите на пазара на електронни съобщения в България на фона на развитието на българската икономика и нивата на таксите в Тарифата. В допълнение е разгледано технологичното развитие в сектора на електронните съобщения и е направен сравнителен анализ с таксите, определени от другите национални регулаторни органи в Европа.

По отношение на пазара на електронни съобщения в България и на фона на икономическото развитие в страната е установена разнопосочност в тенденциите, предвид отчетения ръст на българската икономика от една страна и плавния спад в различните сегменти на пазара на електронни съобщения в България, в унисон с тенденциите на развитие на пазара на електронни съобщения в ЕС-28. Поради това използването на сравнителен анализ, между макроикономическите показатели за развитие на българската икономика и показателите за развитие на пазара на електронни съобщения за целите на определяне на размера на таксите, е обективно невъзможен. Наред с това при прегледа на Тарифата бе установено, че заложените в нея такси не могат да бъдат отнесени към определен пазарен сегмент, тъй като се спазва принципа за технологична неутралност по отношение на услугите и/или начина на ползване на съответния ресурс, за който се дължи такса.

В резултат на прегледа на Тарифата във връзка с развитието на икономиката и в частност пазара на електронни съобщения, технологичното развитие и отчитайки най-добрите европейски практики е извършен анализ на:

1. Еднократните и годишните такси за предоставяне на радиочестотен спектър в обхвати 800 MHz, 900 MHz, 1500 MHz, 1800 MHz, 2100 MHz, 2600 MHz и 3600 MHz в България за 1 MHz, с оглед отчитане на икономическите показатели, предвид намаляващия обем на пазара и среден приход на абонат.

2. Технологичното развитие на мрежите от вида „точка към точка” и оценка на критерия за „минимално разстояние” предвид тенденцията за нарастване ползването на по-широки честотни ленти във връзка с необходимостта от осигуряване на висок преносен капацитет.

3. Технологичното развитие на спътниковите мрежи и начинът на определяне на таксите от спътниковите радиослужби, с предложение за промяна на критериите за тяхното определяне, с цел стимулиране ползването на по-голямо количество спектър и създаване на по-добри условия за развитието на мащабни проекти.

4. Технологичното развитие и начинът на определяне на таксата за ползване на ресурс от мрежи за наземно УКВ радиоразпръскване, с оглед осигуряване на равнопоставеност между операторите, ползващи радиочестотния спектър.

5. Технологичното развитие и начинът за определянето на таксите за ползване на радиочестотен спектър при предоставяне на мобилни спътникови услуги.

6. Технологичното развитие и начинът на определяне на еднократната и годишната такса за РАРМР мрежа, с цел стимулиране интереса на предприятията към този спектър.

7. Необходимостта от редакционни промени на Тарифата.

Въз основа на цялостния анализ е изготвено предложение за изменение на Тарифата, прието с ПМС № 54/27.03.2020 г., обнародвано в Държавен вестник, брой № 30/31.03.2020 г. С изключение на таксите за индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър в обхват 700 MHz, изменението за всички такси е в сила от 01.01.2021 г.

Целта на изменението на таксите е насърчаване на инвестициите в инфраструктурата, стимулиране на иновациите и осигуряване на условия за въвеждане на ново поколение мобилни мрежи (5G). Очаква се това да окаже допълнителни непреки положителни ефекти с добавена стойност, свързана с цифровизацията на икономиката, като се отчитат нарастващите потребности на бизнеса (производство, транспорт, логистика, здравеопазване, медии и др.) от много високи скорости, във връзка с динамичното развитие на IoT (интернет на нещата) и новите бизнес модели. Следва да се отчете и значението на свързаността до глобалната мрежа, което се засили през 2020 г. от обявената пандемия от COVID-19. Работата от разстояние и дистанционното обучение доведоха до значително повишаване на изискванията на потребителите към качеството на ползваните от тях услуги за достъп до Интернет. В тази връзка предприетите от КРС действия за изменение на Тарифата допринасят за насочване на финансовите ресурси на предприятията към инвестиции в мрежи с много висок капацитет и подобряване на качеството на услугите за потребителите.

Имайки предвид, че измененият размер на таксите действа от началото на настоящата календарна година, към настоящия момент е твърде рано да се оцени ефекта и получените резултати от промяната в Тарифата. Също така от последния преглед на Тарифата до момента няма технологични изменения, които да обуславят промяна на таксите за право на ползване на ограничен ресурс. Наред с това осигуряването на регулаторна предвидимост е важна предпоставка за насърчаване на дългосрочни инвестиции и въвеждане на иновации.

Към момента пазарът на електронни съобщения в България е устойчив на фона на пандемията, причинена от COVID-19 през 2020 г. През изминалата година доставчиците на електронни съобщителни услуги продължиха да осигуряват функционирането на редица важни области от социалния и икономически живот. В рамките на извънредната обстановка в цялата страна и преминаване към модел на работа и обучение от разстояние, се наблюдаваше значително повишаване на трафика, както на гласови услуги, така и на преноса на данни. Не са констатирани прекъсвания и проблеми в мрежите на телекомуникационните оператори и нямаше отражение върху качеството на предоставяните услуги.

Независимо от обстоятелствата, предприятията продължават да разширяват портфолиото си от предоставяни услуги като предлагат всеобхватни и иновативни решения на своите клиенти. Към момента се наблюдава тенденция на навлизане на

нетрадиционни комуникационни услуги, като услугите „умен дом“, „дигитален портфейл“, облачни услуги и ICT-решения. Разгръщането на 5G мрежи също се очаква да даде тласък в развитието на дигиталните услуги, предлагани от предприятията, като потребителски и индустриални IoT (интернет на нещата) услуги, решения в областта на AI (изкуствен интелект) и ML (машинно обучение). Поради тези причини продължава и повишеното използване на пакетни услуги, които съдържат както традиционни телекомуникационни услуги (глас, кратки текстови съобщения), така и услуги от ново поколение (мобилна телевизия, музикални платформи и др.).

За периода 2019-2020 година се забелязва промяна в прихода на абонат, който прекратява периода си на спад. Броят абонати, използващи пакетни услуги, бележи ръст, тъй като интернет и услугите базирани на интернет и нови технологии са неизменна част от ежедневието на потребителите. През следващите години прогнозните очаквания са тенденцията за покачване не само да се запази, но и да се увеличава.

Технологичното развитие в областта на електронните съобщения води до намаляване интереса на потребителите към фиксирани гласови услуги. Това се отразява и на необходимостта на предприятията от географски номера и обяснява малкия брой предоставени и големия брой освободени географски номера през 2020 г. Освен това, част от предприятията се възползват от възможността за използване на вторично предоставени номера, което има отражение на броя първично предоставени географски номера, но води до подобряване на ефективността на използване на номерата.

По отношение на предоставянето на другите видове номера от националния номерационен план не се отчита промяна.

Нормативната база дава възможност на предприятията да оптимизират разходите си за първично предоставения им номерационен ресурс, като връщат ненужните им групи номера или предоставят вторично групи номера на други предприятия.

В приложение към настоящия анализ е представен преглед на административните разходи и общия размер на събраните такси за 2020 г. Размерът на административните разходи на Комисията, в изпълнение на функции по ЗЕС, надвишава приходите от административни такси близо три пъти. Съгласно чл. 53, ал. 1 от ЗЕС, размерът на административната такса за контрол за 2022 г. следва да бъде увеличен от 0,2 % на 0,6%. С оглед осигуряване на предвидимост на таксите и предоставяне възможност на предприятията да насочат своите инвестиции в разгръщане на мрежите от ново поколение, размерът на годишната такса за контрол през 2022 г. ще бъде определен в Тарифата, след като постъпят становищата от обществените консултации по настоящия Анализ.

Съгласно чл. 53, ал. 1 и чл. 139 от ЗЕС, допълнително е извършен анализ и на размера на еднократните такси за административни услуги, който трябва да е съобразен с изискванията на чл. 142, ал. 1 от ЗЕС, като с цел стимулиране ползването на електронни услуги се предвижда увеличение на отстъпката, ползвана при подаване на документи по електронен път.

Предвид всичко изложено е видно, че няма предпоставки, които да налагат промени в размера на таксите, определени в Тарифата, с изключение на административните такси. Считаме, че таксите в настоящата Тарифа отразяват реалната стойност на ползвания от предприятията ограничен ресурс и запазването им осигурява регулаторна сигурност и предвидимост за заинтересованите страни.

Със Закона за изменение и допълнение на ЗЕС (ЗИД на ЗЕС) (Обн., ДВ, бр. 20 от 2021 г.) се въведоха разпоредби, регламентиращи предоставянето и използването на радиочестотен спектър от негеостационарна спътникова система.

Беше въведена и възможност определен радиочестотен спектър да се използва въз основа на регистрация (регистрационен режим). Това е нов режим, с който се създават по-облекчени условия за използване на радиочестотния спектър, като се намалява административната тежест за предприятията. В изпълнение на своите правомощия по чл. 32, ал. 1, т. 2 от ЗИД на ЗЕС, КРС предстои да приеме Правила за използване на радиочестотния спектър след регистрация, в които ще се определят условия за използване на радиочестотния спектър, включително конкретните технически параметри за работа на електронните съобщителни мрежи.

С цел привеждане на Тарифата в съответствие със ЗЕС, в нея ще бъдат определени съответните нови такси – еднократни и годишни за ползването на радиочестотен спектър, след регистрация и за ползването на радиочестотен спектър от негеостационарна спътникова система.

Приложение към Анализа по чл. 53, ал. 2 от ЗЕС

Преглед на събраните такси и направените административни разходи през 2020 г.

Структурата на приходите от такси по бюджета на КРС за 2020 г.

№ по ред	Приходи от такси	Стойност в хил. лв.
	Реализирани приходи за 2020 г., в т. ч.:	54 701
1	еднократни такси по Закона за електронните съобщения (ЗЕС),	654
1.1	в т. ч. еднократни такси за административни услуги	17
2	еднократни такси по Закона за пощенските услуги (ЗПУ)	24
3	еднократни такси по Закона за електронните съобщителни мрежи и физическа инфраструктура (ЗЕСМФИ)	4
4	административна годишна такса за контрол	6 203
4.1	в т.ч. по ЗЕС	4 282
5	годишните такси за ползване на радиочестотен спектър	40 478
6	годишните такси за ползване на позициите на геостационарната орбита със съответния радиочестотен спектър	222
7	такси за ползване на номерационни ресурси	7 116
8	Общо приходи от административни такси по ЗЕС (р. 1.1 + р. 4.1)	4 299

Забележка: Съгласно чл. 139, ал. 2 от ЗЕС административни такси са приходите от годишна такса за контрол и еднократните такси за административни услуги.

Структурата на разходите на Комисията за 2020 г.

№ по ред	Видове разходи	Стойност в хил. лв.
1	Заплати	4 908
2	Осигурителни вноски	1 356
3	Други възнаграждения и плащания	288
4	Издръжка	1 832
5	Платени данъци и такси	64
6	Членски внос	67
7	Капиталови разходи	4 254
8	Общо разходи	12 769
9	В т.ч. общо административни разходи във връзка с изпълнение на функции, възложени на КРС със ЗПУ и ЗЕСМФИ	385
10	Общо административни разходи по ЗЕС (р. 8 - р. 9)	12 384

Забележка: Съгласно чл. 139, ал. 1 от ЗЕС размерът на административните такси, дължими от лицата осъществяващи електронни съобщения, съответстват на административните разходи на Комисията, необходими за международно координиране и сътрудничество, хармонизация и стандартизация, анализ и контрол на пазара, изготвяне и прилагане на подзаконови нормативни актове и издаване на административни актове и контрол по изпълнението им.